

Oponentský posudek

Peter Novitzký, Vybrané aspekty teorie spravedlnosti Johna Rawlse z pohledu křesťanské etiky, rigorózní práce, KTF UK, Praha 2009, 100 s.

Předkládaná rigorózní práce se zabývá analýzou vybraných aspektů teorie spravedlnosti významného amerického filozofa Johna Rawlse, které P. Novitzký srovnává s pojetím křesťanské sociální etiky a katolického sociálního učení a jejich korelujících či naopak kontrárních základních principů.

Práce je rozdělena do stručného úvodu, čtyř kapitol, závěru a seznamu literatury.

V první části autor ve stručnosti představuje politicko-filozofické myšlení Johna Rawlse na základě tří jeho nejvýznamnějších publikací – vedle Teorie spravedlnosti jde o Political Liberalism a The Law of Peoples. V další části pak prezentuje antropologii obsaženou ve filozofickém díle amerického liberálního autora. Ve třetí kapitole P. Novitzký vybírá a krátce představuje některá témata, která jsou klíčová pro křesťanskou sociální etiku stejně jako pro filozofickou teorii J. Rawlse. Tato témata shrnujícím způsobem pojednávají o definici a pojetí osoby, o problematice lidských práv, otázce společného dobra, o preferenční opci pro chudé a o liberálním pojetí náboženské svobody. Ve čtvrté kapitole autor velmi stručně naznačuje směr komunitaristické filozofické kritiky teorie spravedlnosti a představuje rovněž recepci Rawlsovy teorie u některých teologů z anglicky mluvící (americké) oblasti.

Co se týče formální stránky, je třeba uvést některé kritické poznámky. Týkají se:

- skutečnosti, že obsah práce neobsahuje úvod, závěr ani seznam použité literatury;
- dále toho, že hlavní kapitoly nejsou uvedeny na samostatných stranách, což poněkud ztěžuje přehlednost struktury práce;
- a skutečnosti, že opakované citace jsou uváděny v plném znění.

V této souvislosti je třeba kriticky podotknout, že v některých pasážích předkládané práce autor vychází snad až příliš dominantně z jedné sekundární literatury (srov. s. 29-34; 50-57).

Jako signifikantní lze v tomto směru uvést kapitolu 4.2 obsahující recepci teorie spravedlnosti u vybraných teologů. Nabízí se zde otázka, která by mohla být diskutována

v rámci obhajoby, zdali se recepcí Rawlsovy teorie v katolickém teologickém prostředí nezabývali kromě uvedených rovněž jiní autoři. Tato otázka se nabízí zvláště proto, že se P. Novitzký v této kapitole opírá téměř výlučně o studii C. R. Bayera z roku 1996, v níž americký autor uvádí pozice některých teologů, jejichž původní texty autor rigorózní práce dále neuvádí.

Mezi formálními připomínkami lze zmínit některé jazykové nedostatky. Jedná se zejména o interpunkci, jejíž nesprávné užívání je v některých pasážích nezanedbatelné (srov. s. 30), o stylistiku a některá nesprávná slovní spojení (srov. např. s. 29, 47, 96; spojení tak – jako namísto správného jak - tak), která mohou znesnadňovat pochopení textu.

V závěru autor přehledně shrnuje závěry svého bádání a odpovídá na předsevzatý cíl práce, která zpracovává téma pro českého teologa nové a přínosné. P. Novitzký prokazuje, že se dobře vyzná ve filozofii a v díle J. Rawlse a že ho umí kriticky reflektovat. Ocenit je třeba zvláště práci s anglickou odbornou literaturou, která je české čtenářské obci nepříliš známá, a s originálními texty amerického liberálního filosofa, které samy o sobě představují nesnadnou materii.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 8.října 2009

Petr Štica